

1. Opiši kje je naša država v evropskem in svetovnem merilu!

Str. 8

Slovenija po svoji površini (20.256 km²) in številu prebivalcev (1.978334 – 1998) ni le ena najmanjših držav c Evropi, ampak tudi na svetu. Slovenija sodi med srednje razvite evropske države.

2. Kaj so narodno mešana območja in kje živijo zamejski Slovenci?

Str. 9

Narodno mešano območje je območje kjer živita pomešana dva ali več narodov. Zamejski Slovenci živijo v Italiji, Avstriji in na Madžarskem.

3. Na stiku katerih geografskih enot leži Slovenija?

Str. 10-11

Slovenija leži na stiku Srednje, Južne in Jugovzhodne Evrope.

4. Kaj pomeni GEOSS?

Str. 11

GEOSS je kratica za geometrično središče Slovenije.

5. Razloži raznolikost in prehodnost!

Str. 12

V Sloveniji se na tako majhnem ozemlju stikajo različne naravne enote. Take raznolikosti ni verjetno nikjer na svetu.

Prehodnost Slovenije pomeni, da meje med naravnimi enotami niso ostre, prehod med njimi je postopen.

6. V čem se razlikujeta upravna in geografska delitev Slovenije?

Str. 14-15

Upravna delitev – delitev na pokrajine, občine, okraje... Slovenija je razdeljena na skoraj 200 občin, več občin se lahko združi v pokrajine. Geografska delitev – temelji na reliefnih značilnostih (visokogorje, hribovje, gričevje, planote, kotline, nižine), podnebje in rastlinstvo. Pri reliefu je pomembna smer slemenitev – alpska (Z – V) in dinarska (SZ – JV).

7. Naštej zgodovinska imena dežel v Sloveniji!

Str. 14

Avstro – ogrska razdelitev:

Avstrijske dežele: Kranjska, Štajerska, Koroška, Goriška, Trst, Istra
V Ogrski del je spadalo Prekmurje.

8. Naštej naravnogeografske pokrajine v Sloveniji!

Str. 15-17

Naravnogeografske pokrajine: alpske, predalpske, dinarske, primorske, panonske

Alpske:

- Visokogorja z vmesnimi dolinami

- Sestavljene večino iz apnenca – visokogorski kras
- Ostri vrhovi in strma pobočja (nad 200m)
- Površje so preoblikovali ledeniki
- so poseljene večinoma v dolinah
- živinoreja
- turizem (smučanje, planinarjenje, ljubitelji naravnih lepot)
- delimo jih na Julijske Alpe, Kamniško – Savinjske Alpe in Karavanke

Predalpske:

- segajo od Italijanske meje na Z do avstrijske meje na S
- le redko dosežejo čez 1500m – hribovja
- apnenec in dolomit (kraški pojavi se menjavajo z za vodo nepropustnimi kameninami)
- Ozke doline z vmesnimi kotlinami
- Reke so nanese prod, pesek in glino
- Dobra kmetijska zemljišča (živinoreja in poljedelstvo)
- Bolj gosto naseljene od alpskih
- Industrijska središča
- Delimo jih na Z, V in SV predalpsko hribovje

Dinarske:

- južna slovenija
- večina iz apnenca (največ kraških pojavov)
- planote (dvignjeni deli površja, ki so od daleč videti precej uravnani), podolja (nižji deli površja, pogrezneni med okoliške planote) in ravniki (to so vsi uravnani in razjedeni deli kraškega površja. Ločimo nizke (Bela krajina) in visoke kraške ravnike (planote – visoka nadmorska višina)
- redko poseljene
- najbolj gozdnat del naše države (gozdarstvo in lesna industrija)
- Visoke (zahod) in nizke (vzhod) dinarske planote

Primorske:

- JZ del Slovenije
- Tisti deli naše države, ki so pod izrazitim podnebnim vplivom Jadranskega morja
- Na V segajo do dinarskih planot
- Poseljene gosteje kot dinarske, zgostitev na obali
- Kmetijstvo – posebne panoge (vinogradništvo in sadjarstvo)
- Naše največje pristanišče –okno v svet- Luka Koper, turizem in ribolov
- Flišne pokrajine (nepropustna kamenina fliš), kraške pokrajine iz apnenca

9. Podrobneje opiši panonsko pokrajino!

Str. 18

Panonske:

- SV in V Slovenija
- Delimo jih na panonske ravnine (prekrite z debelimi nanosi rečnega proda in peska) in panonska gričevja (iz bolj sprijetih kamenin)

- Najboljše možnosti za kmetijstvo (poljedelstvo in živinoreja, vinogradništvo in sadjarstvo)
- Poselitev dokaj gosta, večja gospodarska središča (Maribor, Celje so nastala blizu prehoda panonskih v predalpsko)
- Zaradi slabše prometne povezanosti so se razvijale počasneje – manj razvito območje)

10. Katere sile vplivajo na oblikovanje zemeljskega površja?

Str. 18-19

Notranje sile, ki imajo svoj izvor v notranjosti Zemlje (vulkansko delovanje, potresi ter gubanje, prelamljanje zemeljskega površja – tektonsko delovanje) in zunanje sile, ki imajo svoj izvor zunaj Zemlje (sonce, voda, veter – mehanično in kemično preperevanje).

11. Delitev kamenin glede na nastanek in glede na starost!

Str. 19-22

Nastanek:

- Magmatske (ohlajanje magme iz notranjosti Zemlje, če se magma ohladi pod površjem – globočnine) – pohorski tonalit
- sedimentne (ostanki trdnih delov organizmov v morju, trden in prepusten za vodo – apnenec – podoben mu je dolomit), usedanje gradiva tekočih voda nesprijeti (prod, pesek, glina), ko se sprimejo konglomerat, peščenjak, glinavec, lapor, fliš,
- Metamorfne (nastanejo iz magmatskih ali sedimentnih kamenin ob povečanju pritiska in temperature

Starost označujemo glede na geološko obdobje :

- predkambrij
- paleozoik ali stari zemeljski vek (Pohorje, Kozjak)
- mezozoik ali srednji zemeljski vek (zahodna in vzhodna predalpska hribovja – glinavci, peščenjaki)
- kenozoik ali novi zemeljski vek (apnenec in dolomit): terciar (lapor, peščenjak), kvartar (prod, pesek, glina)

12. Naštevite tipe podnebja v Sloveniji!

Str. 25-27

V Slovenijo je značilno zmerno toplo podnebje.

Primorsko podnebje: JZ Slovenije (od obale do dinarskih planot) je najbolj

toplo in milo podnebje v državi (mle zime, največ sončnih dni. Največ padavin v jeseni in nekoliko nižje temperature.

Zmerno celinsko podnebje: značilen za večji del Slovenije. Najnižje temperature od 0°C. V osrednjem in vzhodnem delu se že pojavlja poletni višek padavin. Zime so lahko hladne, poletja pa vroča.

Gorsko podnebje: alpska visokogorja in pripadajoče gorske doline, visokogorske dinarske planote. Skozi vse leto so temperature nižje kot drugod po državi. To je območje za največ padavinami v polovici leta kot sneg.

13. Razloži temperaturni obrat!

Str. 25-26

Je vremenski pojav, pri katerem se hladnejši zrak, ki je težji, uleže na dno kotline in od tam izpodrine toplejši zrak.

14. Kako je s količino padavin v Sloveniji?

Str. 26

Količina padavin se zmanjšuje od zahoda proti vzhodu. Ko zračne mase trčijo v gorsko pregrado (Julijske Alpe in Visoke dinarske planote) se iz njih izcedijo velike količine padavin. Ta pregrada je najbolj namočen del Slovenije in prav tako Evrope (več kot 2500 mm padavin na leto). Proti vzhodu se potem količina padavin postopoma znižuje. Več padavin je še v goratih delih, najmanj pa na skrajnem SV v Prekmurju – manj kot 800 mm.

15. Razloži klimogram!

Str. 27

Videm pri Ptujju:

Iz klimograma je razvidno, da je najmanj padavin v mesecu februarju (30mm), največ v mesecu novembru (180mm). Povprečje letnih padavin je 971 mm.

Najnižja temperatura je v mesecu januarju in decembru 8 najvišja v mesecu avgustu. Povprečna letna temperatura znaša 10,9°C.

16. Naštej površinske vode!

Str. 31

Površinske vode: reke jezera, močvirja in dva manjša ledenika

Zemeljske vode: podtalnica (pravzaprav je pri nas pod površjem več vode kot

na njem. To je posledica kameninske sestave).

Podtalnica: oblika podzemeljske vode, ki se kopiči v nesprijetem produ in

pesku

17. Kaj je razvodnica in kje poteka?

Str. 32

Razvodnica je namišljena črta, ki ločuje dva bližnja rečna sistema.

Prek slovenskega ozemlja poteka med Črnim in Jadranskim morjem. V Črno morje se stekajo reke z več kot štirih petin, v Jadransko pa le s slabe petine našega površja.

18. Kaj je pretok, vodnatost reke?

Str.32

Pretok se pri vsaki reki čez leto spreminja. V času obilnih padavin imajo reke veliko vode (ali tudi topljenja snega) – velik pritok, v času suše pa malo – mali pritok.

Vodnatost reke je odvisna od pretoka (največji pretok ima reka Drava). Najmanjša vodnatost reke je v gorskem svetu v bližini izvirov in se potem povečuje, saj reke dobivajo številne pritoke.

19. Naštej rečne režime !

Str. 33

To je spreminjanje (nihanje) rečnega pretoka prek leta. Glede na to, kdaj oz. zakaj nastopi voda, ločimo snežni, dežni, snežno – dežni in dežno – snežni režim.